

Biblical Perspectives: Ika-Pito nga Yugto

Homosexuality, Ikaduhang Bahin Ildefonso J. Rubrico, Komentarista

Pasiuna

Maayong gabii, mga tinahod kong tigpaminaw. Kini na usab ang inyong alagad, Nene Rubrico dinhi sa atong programa sa telebisyon, Biblical Perspectives.

Sa dili pa ako mopadayon, gikalipay ko ang pagpahibalo sa atong mga tigpaminaw nga ang Biblical Perspective mabati na karon sa Cebuano, ang pinalangga natong sinultihan. Amo nang gihubad sa Cebuano ang unang yugto nga nabati sa Channel 17 niadtong Hulyo 14, 2004. Alang kini sa mga igsoon natong mga bisaya sa Visayas ug Mindanao.

Sukad karon, makita na ang atong programa sa duha ka format: Ingles ug Cebuano. Ingles sa Miyerkules ug Cebuano sa Sabado. Atangi ang dugang pahibalo labot niini dinhi sa Channel 17.

Ug karon, padayonon ta ang atong paghisgot niining kontrobersyal nga isyu sa homosexuality.

Niadtong usa ka semana atong gitandi ang tradisyonal ug ang liberal nga panlantaw labot sa maong isyu. Gilakbitan ta usab ang mga hitabo nga may kalabotan niini sama sa: (1) pipila ka mga tawo ug organisasyon nga nalambigit sa homosekswal nga mga iskandalo (sama kang Gobernador James McGreevey sa Estado sa New Hampshire ug sa Iglesia Episcopal sa Tinipong Bansa); ug, (2) ang legalidad sa kaminyoon sa mga bayot ug mga tomboy.

Atong idugang ang pag-ingon nga daw nagkadaghan ang mga iskandalo nga sama niini ug nagkadaghan ang mga tawong

ilado nga nalambigit niini. Busa, makaingon kita nga kining gitaho nga mga iskandalo lagmit modaghan pa. Paninguhaon ta ang pagtuki sa dugang pang mga aspeto niini karon ug sa mosunod pang mga yugto dinhi sa atong programa "Biblical Perspectives."

Sa dili pa kita mopadayon sa pagtuki niini nga isyu, maayo tingali kon atong masabtan ang mga terminolohiya nga atong gamiton sa katibuk-an niini nga diskusyon.

Kung posible ug tukma, gamiton ko ang mga depinisyon gikan sa diksiyonario o ensayklopedia, o mga terminolohiyang teknikal. Niini nga punto mangayo akong daan ug dispensa sa atong mga tigpamati kon makagamit akog mga pulong dinhi sa atong programa nga dili ninyo magustohan. Wala akoy intensyon sa pag-atake o pagdaot ni bisan kinsa. Ang atong tumong sa kontrobersyal nga isyu nga sama niini mao ang paggamit sa tukmang pulong ug paglikay nga masilo ang atong mga tigpaminaw. Atong likayan ang paggamit sa bulgar nga mga pulong o sinultihan sa kanto.

Gamiton ta ang Wikipedia.org sa paghatag sa kahulogan sa kasagarang mga terminolohiya nga atong gamiton dinhi.¹ Tan-awa usab ang Wikipedia Free Encyclopedia sa internet.²

Ang homosexuality mao ang sekswal nga orientasyon nga gipadayag pinaagi sa kaibog sa lalaki sa usa ka lalaki o sa babaye sa laing babaye. Gitawag ug homosekswal ang mga tawo nga mobatig ingon niini. "Lesbian" ang mga babaye nga maibog sa parehas kanilang babaye. Samtang ang pulong "gay" sa Iningles sagad gamiton sa pagtawag sa mga bayot, bisan tuod kon bayot ug tomboy ang gipasabot niini (busa atong madunggan ang ekspresyon "gay ug lesbian"). Ang pulong homosexuality gigamit usab paghulagway sa binayot o tinomboy nga linihokan, imbis nga kaibog tali sa duha ka lalaki o babaye.

Niining puntoha, mahinungdanon ang pagtuki sa kalainan tali sa sekswal nga orientasyon, sekswal nga atraksyon, ug sekswal nga linihokan, labi na alang sa mga tawo nga managsamag sekswalidad.

Ang kahulogan sa "homosekswal," "gay," ug "lesbian" nga gihatag sa ika-10 nga edisyon sa Merriam-Wesbster Collegiate dictionary mao kini:

"homosexual (gigamit sukad niadtong 1892), adj - 1. nagpasabot o may kalabotan sa kinaiya sa tawo nga naibog sa sama kaniyang lalaki o babaye; 2. nagpasabot o may kalabotan sa pagpakighilawas sa susamang lalaki o susamang babaye." Nagpasabot sab kini sa "usa ka tawo nga homosekswal, labi na sa usa ka lalaki(1902)."

"lesbian (ca. 1890), n. - babaye nga homosekswal."

"gay (1953), n. homosekswal."

Ang literal nga hubad sa homosexual mao ang "parehas ug seks (sa ato pa, parehang lalaki o babaye)."

Literal nga gihubad ang pulong homosexual ingon nga "parehang lalaki o babaye." Kumbinasyon kini sa pulong Griyego, homo, nga nagpasabot "managsama" ug sa pulong Latin "sex". Magamit kining pulonga sa malukpanong paghulagway sa tanang sekswal nga relasyon ug paghigugmaay sa managsamang lalaki o babaye.³

Gigamit sa pipila ka mga manunulat kanhi ang pulong homosexual sa paghulagway sa kahugpongan nga pulos babaye o pulos lalaki (sama pananglit sa mga eskwelahan nga pulos lamang babaye ang mga tinun-an). Karong panahona, kining pulonga gisabot na sa sekswal nga konteksto niini.

Ug sukwahi sa gituohan sa kadaghanan, ang pulong "homosexual" wala mugnaa sa mga saykayatrists o sa mga syentipiko, kondili sa usa ka tawo nga nanalipod sa

katungod sa mga homosekswal. Napatik kini pag-una niadtong 1869 sa duha ka polyeto nga gisulat sa wala mailhing mga Aleman. Gigamit ang pulong "homosekswal" uban sa pulong "normalsekswal" o "heterosexual" nga maoy baligtad niini. Gipatik kini nga mga basahon aron sumpoon ang bag-o pang nahugpong nga federasyon sa Alemanya sa pagdeklara nga usa ka krimen ang pagpakighilawas sa parehong lalaki. Ang mga journalist sa sayong bahin sa ika-20 nga siglo migamit dayon niini nga pulong samtang ang mga saykayatrist ug mga doktor mipadayon paggamit sa pulong "sexual inversion" ug "homophilia."

Ang pulong "gay" sa Ingles, nga nagpasabot "malipayon" o "masadya", gigamit usab pagtawag sa mga homosexual. Kining pulonga gihatagag sekswal nga konteksto sukad sa ika-19 nga siglo (o lagmit mas sayo pa kay niini) didto sa England sa panahon ni Rayna Victoria. "Gay" ang gitawag sa mga babaye ug lalaki nga nagbaligya sa ilang dungog tungod sa istilo sa ilang bisti. Sa wala madugay, ang "mga lalaking gay" gigamit na pagpasabot sa mga bayot.

Sa Tinipong Bansa, kining pulonga lagmit naggikan sa komunidad sa mga hobo. Ang hobo usa ka tawong pobre, walay pinuy-anan, walay trabaho, ug nabuhi pinaagi sa pagpangayog pagkaon gikan sa iyang mga silingan. Ang batan-ong hobo nga gitawag ug "gay cat" sagad makig-amigo sa mga hobo nga mas magulang ug mas dakog kasinatian kay kanila aron sila makat-on ug mabuhi. Tataw nga sekswal ang maong relasyon busa ang pulong "gay cat" gisabot na ingon nga "batan-ong homosekswal".⁴

Dayag nga karong panahona, ang mga bayot makita na sa tanang hut-ong sa katilingban; daghan kanila mga propesyonal ug mga sapian ug makasuporta sa ilang paagi sa pagkinabuhi. Ang pipila kanila sikat nga mga aktor, mga politiko, mga alagad sa media ug sa akademya nga giisip o miangkon nga mga homosexual sila. May website nga nagpatik niini nga mga kasayoran.⁵

Sa laing bahin, ang lesbian o tomboy, mao ang babaye nga may sekswal nga relasyon o nakigromansa sa pareha niyang babaye. Ang pulong "lesbian" gigamit kanhi pagtawag sa mga molupyo sa isla sa Lesbos sa Greece kaniadto. Ang kahulogan niining pulonga karon nag-ugat kang Sappho, karaang magbabalak nga Griyego, nga nagpuyo niini nga isla.

Wala matino kung lesbian ba si Sappho o usa lamang ka magbabalak nga yanong mihulagway sa mga lesbian. Tungod sa mga balak ni Sappho namugna ang pulong "sapphism" nga susamag kahulogan sa lesbianism.

Ang mga taga-Kasadpan nga nag-isip sa ilang kaugalingon nga mga homosekswal mopalabi sa mga pulong "gay" ug lesbian. Ang lesbian gigamit alang lamang sa mga tomboy. Ang pulong "gay" magamit alang sa lalaki ug babaye, apan sagad kining gamiton alang sa mga lalaki lamang. Ang ubang terminolohiya nga gigamit sa Ingles mao ang mosunod: "same-gender-loving", ug "same-sex-oriented". May mga pulong usab nga talagsa rang gamiton sama sa "queer," "homo," ug "fag" o "faggot". Positibo ang kahulogan niini kung gamiton sa mga bayot ug tomboy; apan insulto kini kung gamiton sa mga tawo nga dili sama kanilang homosexual.

Ang mga homosekswal dinhi sa ato gitawag ug "bakla," "bayot," "bading," "agi," "babayote," "tomboy," lakiyen," "binababae," binabai," "binalalaki," "binalaki," "lakin-on," ug uban pa.

Sagad giusa kining mga pulonga ug gigamit pagpasabot sa ikatulong sekso o "third sex". Dili klaro kung insulto ba kining mga pulonga sa lokal nga gamit niini. Ang mga sakop niining grupoha sagad mogamit sa pulong "bayot" ug "tomboy" paghulagway sa ilang kaugalingon ug sa usag-usa.

May mga higayon nga pormal nga hugpongon sa mga homosekswal ang ilang kaugalingon sa usa ka organisasyon. Sa Unibersidad sa Pilipinas sa Diliman, adunay asosasyon sa mga homosekswal nga nagtawag sa

ilang kaugalingon nga UP Babaylan. Aduna man gani silay website (sa <http://asia.geocities.com/tfpmanila/babaylan/>). Ingon niini ang ilang paghulagway sa ilang kaugalingon:

"Ang UP Babaylan nga gitukod niadtong Agosto 1992, walay sama sa kasaysayan sa Unibersidad. Ang mga membro niini naglakip sa mga estudyanteng tomboy, bayot, bisexual ug transgender... Ang UP Babaylan opisyal nga giila sa administrasyon sa Unibersidad."

Unsa man ang LGBT?

Sa paghulagway sa mga homosekswal, sagad malakbitan sa mga sinulat labot kanila ang pulong LGBT. Kini ang kahugpongan sa mga pulong "Lesbian, Gay, Bisexual, Transgendered." Kini ang mga klasipikasyon o kategorya ubos sa pulong homosexual nga masangkaron kaayog kahulogan. Nagpaila kini sa kalainan tali kanila.

Ato nang nahisgotan ang mga pulong gay ug lesbian sa unahan. Apan unsa man ang bisexual ug transgendered? Ang ensayklopedia sa internet Wordiq.net, naghatag niining nga depinision:⁶

Kinsa man ang mga bisexual? "Ang *bisexual* maibog, mahigugma, o makighilawas uban sa babaye ug sa lalaki. Ang mga bisexual mahimong makigrelasyon sa babaye ug lalaki sa samang higayon, o makigrelasyon sa usa lamang ka lalaki o usa ka babaye, o mopalabi sa lalaki kay sa babaye.

Unsa man ang transgendered? Ang *transgendered* nagpasabot sa kahugpongan sa lainlaing matang sa tawo, linihokan, ug grupo nga mibali sa sekswal nga papel. Dinhi ang lalaki magbinabaye ug ang babaye maglinalaki. Naglakip kini sa gitawag sa Ingles nga "transsexuals, cross-dressers, transvestites, consciously "androgynous people, drag kings ug drag queens."

Ang mga transekswal mao ang mga lalaki nga buot mahimong babaye o mga babaye nga buot mahimong lalaki. Kasagaran kining gipadayag sa mga ekspresyon sama sa "babaye nga nalukong sa lawas sa usa ka lalaki" o "lalaki nga nalukong sa lawas sa usa ka babaye." Daghan ang mga lalaking transekswal nga moingon nga babaye gayod sila sukad pa sa ilang pagkatawo apan giisip silang mga lalaki tungod sa ilang kinatawo o sekswal organ. Apan karon nga naamgohan na nila nga babaye sila, buot nila kining pulihan aron magkatukma ang ilang pagbati ug ang ilang kinatawo.

Cross-dresser ang gitawag sa mga lalaki nga magbistig binabaye. Mahimong wala silay tinguha nga magbinayot ug dili sila magpa-opera aron pulihan ang ilang sex organ. Sukwahi sa sagad nga gituohan, ang mga cross-dresser mopalabi sa babaye nga partner.

Ang drag mahilig sa mga bisti nga sobra kaarte ug gipasunod sa bisti sa inilang mga artista o mga mag-aawit sa katugbang nga seks. Ang drag usa ka porma sa pag-arte nga gipasundayag sa mga Hari ug Rayna sa Drag. Ang drag gibuhat sa mga bayot ug mga lesbian.

Wala akoy intensyon dinhi sa pagtuki sa klinikal o sikolohikal nga mga detalya labot sa kalainan niining mga grupoha nga may oryentasyong transgender. Igo na nga masayran ta ang mga butang nga mipasahi sa matag grupo sa uban. Gawas pa, nag-insister ang mga membro niining mga grupoha nga may kalainan ang matag grupo.

Sekswal nga Tinguha, Personalidad ug Kalihokan

Sa panlantaw sa ordinaryong tawo, makalibog gayod ang lainlaing terminolohiya nga gigamit sa paghulagway sa homosexuality. Ang mga aktibistang homosekswal moingon nga mapihigon ug makapadaot sa buot ang pagtawag kanilag homosekswal. Ang mga gay mismo ang nagmugna sa mga terminolohiya nga angay kuno gamiton sa paghulagway sa ilang kultura (gay culture) sama sa "sexual

preference" o "sexual orientation" o "gay lifestyle". Giunsa man kini paggamit karon? Tan-awon ta ang pila ka mga eksampol.

Ang usa ka bayot naglikay sa mga sine nga may pinusilay -sama sa mga sine nila ni Joseph Estrada o Fernando Poe, Jr. Gipaboran niya ang mga sine nga walay ingon niini nga komprontasyon. Ang iyang "mas pino nga pagbati" mipadayag kuno sa matuod niyang sekswalidad.

Lain pang kaso: Bag-ohay pa lamang natapos ang Ika-28 nga Olimpiada sa Kalibotan didto sa Athens, Greece. Baynte-kwatro oras ang pagpasundayag niini sa telebisyon pinaagi sa satelayt. Daghang Pilipino ang nanan-aw niini. Ang batan-ong lalaki nga walay kaikag alang niining mga dula sa Olimpiada ug nanan-aw hinoon sa "Fashion Show TV" nga nagpakita sa modernong bisti sa mga babaye lagmit nagpakita sa matuod niyang sekswal nga kinaiya.

Nahinumdoman ko ang akong klasmet kanhi sa hayskul nga nagdrowing ug mga sinina sa mga babaye sa iyang nutbuk. Babayote gayod ang akong klasmet! Bisan niadtong tungora nasayran ko nga lahi ang iyang sekswal nga orientasyon kay kanamo nga iyang heterosekswal nga mga klasmet.

Nahimo siyang bantogang saykayatrist sa Pilipinas sukad niadtong 1980. Wala magminyo ang klasmet kong doktor hangtod namatay siya sa linghod nga edad. Kami nga iyang mga klasmet nagminyo ug nanganak, gani may mga apo na man ang pipila. Wala gayod kadudahi ang among sekswalidad.

Ang homosekswal dili magpanuko sa pagsulti o pagsulat labot sa iyang sekswal nga orientasyon o personalidad. Apan makapatingala nga walay bisag usa ka website sa mga gay nga naghigot labot sa ilang sekswal nga aktibidad. Daw gidili kini nga hilisgotan, dili angay tukion sa dayag. Ang akong nabasahan mao lamang ang Iningles nga "same-sex loving relationship." Kanunay

kinong gigamit sa mga homosekswal sa pagpanalipod sa ilang sekswal nga orientasyon o paghulagway sa ilang relasyon uban sa ilang mga partner.

Apan unsa may buot ipasabot sa paghigugmaay sa parehas lalaki o babaye? Walay website sa mga bayot o lesbian nga akong naadtoan ang nagpasabot niini. Busa wala kitay mahimo kondili ang pagpangaggpas na lamang sa kahulogan niini. Apan may mga panuhid nga gibuhat sa mga syintipiko ug mga sikologo labot niini. Kini ang hisgotan ta sa sunod yugto.

Panamilit

Ug karon tinahod kong mga tigpaminaw, nanghinaot ako nga ang atong gihisgotan labot sa homosexuality ug sa mas kontrobersyal nga mga aspeto niini mopadasig kanato sa pag-abli sa atong hunahuna sa mga katilingbanong isyu nga sama kakontrobersyal niining atong giatubang karon.

Sa sunod semana sugdan ta ang paghisgot sa gisulti sa Biblia labot sa homosexuality. Nganong giisip man kini sa Iglesia nga supak sa pagtulon-an niini. Hisgotan ta usab ang kakuyaw sa AIDS ug sa makatakod nga mga sakit sa mga homosekswal. Ug unya hisgotan ta kon unsay mahimo sa mga Cristohanon pagtabang sa atong mga kaigsoononang homosekswal.

Sa makausa pa, tinamod kong mga tigpaminaw, kini ang inyong alagad, Nene Rubrico, nagpahinumdom kaninyo nga

“Ang nasod nga dili giyahan sa Dios, dili matigayon”
(Panultihon 29:18a)

Maayong gabii ug panalanginan kamo sa Dios!

Copyright©2004 ni Ildefonso Rubrico
Kung Kutloon alang sa mga pagtuon, palihog ipahibalo
nga gikutlo kini gikan sa
www.biblical-perspectives.org

References

¹<http://www.ebroadcast.com.au/lookup/encyclopedia/ho/Homosexuality.html>

²http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page

³http://www.drama.uwaterloo.ca/Gross%20Indecency/homosexuality_word.shtml

⁴http://www.wordiq.com/definition/Prevalence_of_homosexuality

⁵http://www.wordiq.com/definition/Famous_gay_lesbian_or_bisexual_people

⁶<http://www.wordiq.com/definition/Bisexuality>